

Облаче

Съвременна българска пиеса в две действия,

Действащи лица:

1. ЕНЬО, гурбетчия, върнал се в родното си село Облаче;
2. ЦРЪНКА, стопанката на кръчмата в Облаче, на неопределима възраст;
3. СТАВРИ, възрастен пенсиониран учител;
4. ВЪЛКО, възрастен жител на Облаче, опърничав по характер;
5. ЦВЕТАН, възрастен пенсиониран пощальон на Облаче;
6. КОСТА, възрастен жител на Облаче, табладжия от времето на войната;
7. ОЛДМАК, възрастен шотландец, заселник в Облаче;
8. ДЕСПИНА, опърничава мома-англичанка, внучка на ОлдМак;
9. ХОРАЦИЙ, иконом;
10. АДВОКАТЪТ, адвокат на ОлдМак и негов стар приятел;
11. *баба Цона, Вълковица, Данчето, ОлдМаковица, майката и съпругата на Коста – покойници, сенки от предишния си живот. Нямаат проблеми да се явяват в света на живите, но са като посипани с бял прах. И са доста мълчаливи.*

Можете да не вярвате в приказки. Те помагат независимо от вярата ви в тях. Понякога точно заради нея. Облаче е селце, някъде над един голям път, от което София не се вижда. В него живеят няколко старци и няколко таласъма.

Първо действие

Картина първа

Селският хоремаг на Облаче. Четирима старци седят, а зад тезгяха бърше чаши възрастна жена. Вратата се отваря и влиза Еньо, който носи войнишка раница.

ЕНЬО: Добър ден!

ЦРЪНКА: Добре дошъл, Енчо! Има-няма три години не си идвал, затъжихме се за теб! За дълго ли си? Казвай сега, какво да ти наля, първо ще пийнеш, после ще разказваш! Има чушки постни, да ти сипя, с кисело мляко, ама козе има само, овчото го изядоха днеска.

СТАВРИ: Ми дай му да си отвори устата, може и да ти каже! Енчо, седни с нас!

Еньо се оглежда. В кръчмата има всичко на всичко три маси. Той сяда при старците.

ЕНЬО: Една лимонада, ако има, с кола съм.

ВЪЛКО: Я, това пък какво е! Нова мода! Лимонада щял да пие! Црънке, не го слушай, дядо му в гроба ще се обърне с таз лимонада! Още малко и чай ще вземе да ти поиска да му свариш!

Останалите старци съзаклятнически се засмиват. Црънка носи чиния с чушки и поръчаната лимонада.

ЦВЕТАН: Е, ти като си решил да не пиеш, ние пък ще ти кажем на здраве! За добре се върнал. Така, на гости ли идваш, или по работа и пак заминаваш?

ЕНЬО: Не знам още. Ако стане работата, изобщо ще остана, багажът ми е в колата. Дошъл съм да купя на дядо Андрей къщата. Чух, че внуците му я продават.

КОСТА: Закъснял си, Енчо. Продадох я преди три месеца на един шотландец с пола като на баба ти и той се нанесе вече. Така стоя три години запустяла, мислехме, че ще се събори сама, ама късмет имала. Той е един държелив дядо, по цял ден нещо кове и чука, стяга я, миналата седмица беше почнал да прережда плочките на двора нещо.

ЕНЬО: Дявол го взел! Аз толкова път изходих за нея! Ще се налага да се убеждаваме да ми я продаде! А може и сам да се изнесе, ако имам късмет.

ВЪЛКО: Няма да ти я продаде. Този е сериозен. Всяка седмица ходи в града и влачи разни работи. Ако изчакаш малко, ще дойде, той вечер идва да вечеря в кръчмата. Щеше да е по-лесно, ако можеше да се разбираме, ама пусто, аз съм учил френски през трийсет и осма, „бонжур” и „мерси” ми са останали.

СТАВРИ: И „кел йор е тил”, ама кой помни, пък и дядото си има часовник. Няма да се плашиш, Вълко, той Олдмака нали учи български.

ЕНЬО: Той ОлдМак ли се казва?

СТАВРИ: Не. Казва се МакНещо си, било стара благородна фамилия, която без сто грама не можеш да прочетеш от първия път. То май и от стотния не е лесно, той обясняваше нещо за „стар” и „голям”, ама повече стар отколкото голям било, колкото сме се разбрали, толкоз, така му остана ОлдМак. Енчо, яж и да те водя у нас, моето момче, че ми се виждаш нещо болен, не си за пътуване.

ЕНЬО: Не искам да те притеснявам, чичо Ставри.

СТАВРИ: Кого ще притесняваш, откак си отиде баба ти Цона, вкъщи сме аз, кокошките и Шаро.

ЕНЬО: А таласъмните? Баба Цона все ми се караше да не се качвам на тавана, щото щяли да ме грабнат.

СТАВРИ: Както те гледем, по-вероятно е да те грабнат самовилите, за какво си им на таласъмните? И да ги има, не ще да са тежки, щото са ми прогнили дъските и иначе ще паднат. Пък може и да са вече стари и да не шават много много. Като се реша да сменя дъските, ако ги намеря, ще ти кажа. Хайде да вървим, щото откак падна стълбът, и електричество няма по нашата махала, пък ти си градски човек, не си свикнал на тъмно.

ВЪЛКО: Че кога е успял да се отучи? Кого свалях аз още по къси гащи от черешата в три през нощта, да те питам? Кой ми разправяше тогава какво видял в тъмното, Енчо, помниш ли?

ЕНЬО: Какво съм бил видял, не помня. Помня, че ти ми разказваше, че в черешовите градини се криели слонове, щото очите им били червени и от черешите не се виждали, камуфлаж било. Сигурно съм видял някой от скритите слонове.

ВЪЛКО: Това пък аз съм го забравил. Иначе ти твърдеше, че бате ти Ванчо те е пратил да стоиш на стража, да не дойдат караконджули. Ти първа стража, той

после щял да те смени. Ха, ще те смени, а кой ще изпровожда така ти Стоянка до тях си, беше забравил за теб. Ти обаче, като един Гюро Михайлов, стоиш на пост, пазиш всички нас от нечистата сила, а на черешата си се качил, щото от нея се вижда по-далеч.

Старците се засмиват.

ЕНЬО: (озадачено) Защо, не е ли вярно?

КОСТА: За вярно – вярно си е, ама то сега на Вълко черешата е три ката над подкрива, тогава беше още малко дръвче, щом ти си могъл да я качиш, едва ли през дуvara се е виждало. То затова толкова трудно те намерихме, храбри воине! Вълко тогава рече, че ще те награди с черешов медал, че тиквите сме ги били изяли, ама ти се размина, докато узреят черешите, забрави се. Ти май нещо ми се обиди?

ЕНЬО: Не, не.

ВЪЛКО: Няма страшно! Остани още някой ден, черешите са почти готови, слонско око до слонско око, медал до медала са, хем пак ще те пуснем да се качиш на онази череша, да огледаш, току-виж някой караконджул се промъкнал тайно!

СТАВРИ: Енчо, не ги слушай тия зевзеци! Какъв караконджул ще дойде по нашите места, така и не знам как ни намери онзи с полата, та караконджул. Момци, като дойде нашият човек, да не пропусне урока, ей! Буква по буква – азбука!

Ставри става, с него става и Еньо.

Картина втора

Кухнята на Ставри. На масата има постлана покривка, свещ гори между две малки ракиени чашки и гарафа с вода. Над масата виси старовремски сватбен портрет в проста рамка.

СТАВРИ: Сега ако легнем, ще се ококорим и двамата като караконджули утре заран. Или си изморен? Креватът ти е готов оттатък.

ЕНЬО: Не съм изморен. То колко е пътят до тук, една плюнка място.

СТАВРИ: Ами що тогава изглеждаш, като да са те били с мокър парцал? Зарад къщата, що ли?

ЕНЬО: Зарад къщата. Дядо ми все казваше, че там ми е хвърлен пъпът, значи, там ми е късметът. А сега някаква мома-англичанка. От толкова къщи та тая да купи.

СТАВРИ: Пъпът ти там не е хвърлен, ами е загубен, да ти кажа. Ти когато се намери, Андо тръгваше към София, та дядо ти донесе пъпа ти в едно парцалче, Андо да го хвърли в големия град. Ама донесе и една голяма бъклица, пък тя беше пълна вечерта, а на сутринта като се осветихме, беше празна и твоя пъп така и не можахме да го намерим. Може да е там, ама може и да не е, щото ние с бъклицата бая места обиколихме из селото, та не е ясно къде е изпаднал. Баба ти що клетви издума, да не ти казвам.

ЕНЬО (усмихва се): Това не са ми го казвали.

СТАВРИ: Ще ти го кажат, да бе, та после сватята да им извади очите и на двамата.

ЕНЬО: Е, не беше чак такава баба Вена де, чак пък и на двамата. (засмива се) Макар че...

СТАВРИ: Не беше, кога беше млада и зелена, ама откак се поболя Райко, Бог да го прости, стана от вещица по-зла. Тя, майка ти, от добро не е избягала от тяхната си къща. Как е Мария?

ЕНЬО: Благодаря, добре е, бати я гледа, тя колкото може помага с децата. Мама много сдаде откак татко почина, мислехме, че и тя ще тръгне след него. Но тогава се разболя снаха ми и нямаше кой да стои с малките, та мама отиде и остана. Бати така и не се ожени втори път, все децата, децата, пък те вече големи мъже станаха, на Ради мустаци ще му пораснат скоро.

СТАВРИ: А Георги какво прави? Още ли е във Видин?

ЕНЬО: Още е там, идват чат-пат при Иван, ама не съм ги виждал скоро. То откъдето жената, оттам и родата, нали знаеш. Пък и мен ме нямаше...

СТАВРИ: Ти къде беше?

ЕНЬО: На гурбет. Събирах пари за къща.

СТАВРИ: Ходил си по чужбината, значи... Е, утре ще разкажеш на аверите в кръчмата, щото много народ ходи, пък никой не се връща да разкаже.

ЕНЬО: Тя, абе не е за разправяне.

СТАВРИ: Срамна работа няма, Енчо.

ЕНЬО: Зависи за какво го пращат човек. Ако искаш, утре заран мога да се кача да погледна тия греди, дето днес ги приказвахме. Така де, хем ще видя за таласъми.

СТАВРИ: Става, само да внимаваш. Съмнявам се да е останал някой от таласъмните – толкова години не е чистено. Да не вземеш сега да решиш, че трябва да се чисти! Че като те знам какъв си сериозен, после и да си дойдат, ще залепнат за дъските, както едно време по дъската в училище. Два дни не можах да я измия вашата черна дъска, дето я беше грунтовавал със захарен сироп с мед за по-сигурно.

ЕНЬО: Това беше резултат от прекалено аналитично мислене.

СТАВРИ: Няма начин да не е било. Я сподели, че тогава не можах дума да ти извадя от устата.

ЕНЬО: Ето, натръшкали сме се с шарка и тримата, Иван, Георги и аз. Баба пече питка и я маже с мед, и тя става една лъскава. После като ми дойде ред аз да бърша дъската, реших, че захарната вода не е достатъчна и сложих мед за лъскавина.

СТАВРИ: А после?

ЕНЬО: После... Кой да ми каже, че имам конкуренция в лицето на собствения си брат! Георги питал дядо той с какво лъска дъските, дядо рекъл „с восък” и ето, дъската отгоре с восък, отдолу с мед. Ама си беше лъскава!

СТАВРИ: Дума да няма! Пак късмет съм имал, Иван можеше и да я лакира.

ЕНЬО: С автомобилен лак! И сега може, само кажете, джам прави! Ето, моята таратайка не си знае годините, но е като кукла, той ми я стегна.

СТАВРИ: Ако ще се местиш насам, ще ти трябва друг транспорт. Нали можеш да яздиш? Зимата като стане пътят на пързалка, с колата си до първото дере, тук никой не чисти. Трябва да видя кой има още от дългоухите мерцедеси, че не останаха, откак на Цветан му умря магаричката. Един ли да гледам или два?

ЕНЬО: Един стига. Колко багаж му трябва на сам човек. Пък таласъмните да се оправят, нали така! Макар че не изглежда да са много надеждни, щом са изоставили тавана на леля Цона!

СТАВРИ: Теб ти трябва друга дружинка, Енчо! Рано ти е за таласъми!

ЕНЬО: Аз засега искам да си почина малко, после ще видим.

СТАВРИ: Верно, уморен ми изглеждаш, а аз те заглавичквам, върви лягай!

ЕНЬО: Лека нощ!

Еньо излиза. Вратата се отваря отново и влиза баба Цона, облечена във венчалните си дрехи, но сякаш е посипана с бял прах цялата. Тя сядна на Еньовия стол и скръства ръце на масата.

СТАВРИ: Чини ми се, че не е само таванът за поправяне, ами и Енчо. Уж гледаш го здрав, прав, ама не е. На неговите години трябва да гони булките, не таласъмните. Какво ще прави тук на село самичък като куче? Я, то наистина станало време за лягане.

Картина трета

Селският хоремаг на Облаче. Трина старци седят на една маса и учат четвърти старец в шотландска пола да чете български. Компанията е в прекрасно настроение, за което спомага видимо дамаджанката на масата. Црънка нещо наднича под тезгяха, откъдето се чува скърцане и приглушено мърморене.

ЦВЕТАН: Добре де, как да ги запомни човекът, като хем са еднакви, хем са различни. Дайте да му ги рисуваме на картинки, хем по-лесно. Вчера като му нарисувах балона с кончето, веднага го запамети „б“-то.

ВЪЛКО: Това да не ти е забавачница, Цоке, та ще му рисуваме.

ЦВЕТАН: Що да не рисуваме? Ей на, в буквара са рисунка и буква, рисунка и буква.

ВЪЛКО: Щото букварът е за наши деца, дето знаят, че „Я“ е за ябълка, а „Щ“ е за щъркел. Инак как ще ги запомнят? Ти знаеш ли как е „щъркел“ на английски? *(придърпва един голям речник и почва да търси)* Щъркел, щъркел, къде е тоя щъркел... Наскоро по нашенско не е минавал, запилял се е, значи...

КОСТА: Зарежи щъркела, дай да караме на думички, дето той ги знае. *(Отива до дъската и пише една голяма буква „В“)* Ето, това е „В“ като „Вълко“, ето това тук му е главата, това тук му е тумбака, разбрахме ли се, ОлдМак?

ОЛДМАК: В - Вълко, да, да!

ВЪЛКО: Е, не ми е чак такъв тумбака, както ме изписа пък ти!

КОСТА: Ха, не е! Я застани тук до стената да видиш!

(Вълко застава до стената в профил и се опитва да си глътне коремчето. Коста идва с тебешира в ръка.)

КОСТА: Ма не разваляй хубавата буква сега де! *(Очертава профила му. Вълко се отмества.)* Виж как приличаш!

ВЪЛКО: То аз съм лесен, хайде сега да намерите кой ще изобрази „Г“-то, като сте такива акълии. Ама така, че Стария Мак да го разбере и без да хитрувате! Гиди учители всичките! Давайте, „Г“ като какво? *(отива до дъската, изтрива я и пише една голяма буква „Г“.)*

ЦВЕТАН: Гума? (*Вълко отрицателно клати глава. ОлдМак също показва, че не разбира.*) Горещо? (*Неразбиране*) Я дайте насам речника, няма начин да няма нещо!

(*Изпод тезгяха се измъква Еньо с гаечен ключ и кълчища в ръка. Той поглежда дъската, взема тебешира и рисува обесник под буквата.*)

ЕНЬО: „Галоус”. Бесилка. Хем прилича, хем лесно се помни. А ако сложим две една срещу друга и ги закрепим на основа (*рисува*), се получава „Д” за „доор”, врата по неговому. Което ни води право към „Е”, „итърнити”, безкрайност. Да продължавам ли?

ОЛДМАК: (*разлива се в усмивка*) Господинът говори благородния език на Шекспир? Каква приятна изненада!

ЕНЬО: На господинът му се налагаше.

ОЛДМАК: Ако господинът не счита поканата ми за неприятна, за мен ще е удоволствие да побеседваме по някои въпроси, чиито формулировки ми убягват в момента. Бихме могли да намерим общ език, особено с човек, който знае значението на думата „бесилка” и думата „врата” за безкрайността, метафорично казано.

КОСТА: Енчо, ми що мълча досега, чедо, че му приказваш езика! Като си отиде Ставри, бях станал на вентилатор с тоя речник да се обясняваме.

ВЪЛКО: Той и акълът ти е колкото на вентилатор! Нали го нямаше Енчо тогава, отиде да погребва майка си! Уж пролет, а жегга, народът мре като през чумава, да му се не види, като на война мре, че и тя с „В” започва.

ЦВЕТАН: То и ти, и войната, приличате си, милост нямате! Само като хоро играеш, тогава се траеш, щото не приказваш! Де е Вълковица да влезе сега, да развее кърпа, па ти да станеш, да заиграш, та и ние да рахатясаме, и око да оплакнем, щото тя хубавица беше, рано си отиде.

(*Вратата се отваря. Влиза млада жена, облечена като в началото на петдесетте, която също като баба Цона е като посипана с бял прах. Тя държи в ръка кърпа и заиграва под музика, която вероятно само тя чува. От присъстващите я виждат само Вълко и Црънка. Црънка слага ръка на устата си и се прекръства, а Вълко става и заиграва срещу жената. Отначало неговите движения са сковани, но постепенно той сякаш сваля годините и се усмихва. Коста, Цветан, Еньо и ОлдМак са втрънчени във Вълко. Постепенно младата жена го увелича след себе си, танцувайки.*)

Картина четвърта

Гостната на ОлдМак, наредена в стила на селска къща. На масата има спиртник, алуминиев чайник и две войнишки канчета. На два разклатени стола седят ОлдМак и Еньо.

ОЛДМАК: Радвам се, че приехте поканата ми. Понякога е разнообразяващо да разговаряш с някого без помощта на една библиотека речници.

ЕНЬО: Предполагам, че има много места, където това разнообразие е ежедневие.

ОЛДМАК: Места има, но не са като Облаче. Изключително място. Тук времето и мястото са относителни. Кажете ми, до къде се стига по-кратко, Луната или София? *(подсмивва се хитровато).*

ЕНЬО: София, разбира се.

ОЛДМАК: Но оттук Луната се вижда, а София не. Значи до нея се стига по-лесно.

ЕНЬО: Това е само илюзия.

ОЛДМАК: Не, не е. Като почина моят добър приятел Ставри, вечерта аз седях на прозореца и гледах към селото. Електричество няма, нищо не ми отвлича вниманието. И видях как той, целият сребърен, се качваше към Луната по една сребърна стълба, а до него вървеше жена, която аз не познавам. Изглеждаше като че ли тя нещо го убеждаваше, а той ръкомахаше. И така все нагоре и нагоре, докато стигнаха до Луната и там в сиянието се изгубиха, първо той, после тя. Значи, от Облаче до Луната се стига пеша по стълбата, която и една жена може да извърви.

ЕНЬО: Сигурно е била неговата баба Цона. Те вечно си спореха, откак се помня, но иначе се погаждаха прекрасно. Той дошъл тук като млад учител, харесали се, оженили се и той останал.

ОЛДМАК: Идвало ли ви е на ум да се ожените, млади момко?

ЕНЬО: И да плодя грешници? Аз сам съм донякъде честен... *(гледа предизвикателно ОлдМак)*

ОЛДМАК: „И никакви женитби повече! Тези, дето са се оженили вече — с изключение на един, — нека си живеят, но другите да останат каквито са! В манастира, тръгвай!“* Това обяснява защо сте тук, изпълнявате собствения си съвет. Какво пък... Може да е за добро. Интересно ми е, защо се криете тук?

ЕНЬО: Не се крия. Нямам от какво да се крия.

ОЛДМАК: (*бащински*) Лъжете. Предполагам, лъжете най-напред себе си, а после се опитвате да накарате останалите да ви вярват. Облаче си е място за криене.

ЕНЬО: Вие затова ли сте тук? Вие също се криете?

ОЛДМАК: Да. Отгатнахте. Затова и аз отгатнах защо Вие сте тук.

ЕНЬО: Как отгатнахте?

ОЛДМАК: По загара. Този тен и този акцент се придобиват само в една страна, и аз го зная, защото съм бил там. На същата мръсна работа като Вас. Само че преди Вие да сте се родил. Това изобщо не променя нито мръсния характер на работата, нито това, което сме видели, Вие и аз.

ЕНЬО: Тогава не ви ли е малко късно да се криете?

ОЛДМАК: За това сте прав. Но сега аз се крия от друго. От неизбежното.

ЕНЬО: От данъчния инспектор или от Оная с Косата?

ОЛДМАК: С данъчния инспектор се занимават адвокатите ми, а с Дамата с Косата съм се срещал толкова пъти, че бихме могли да се наречем добри познати. Не, крия се от друга дама.

ЕНЬО: На Вашата възраст би трябвало да сте имунизиран.

ОЛДМАК: Тя е единствената ми слабост. И единствената ми внучка и наследница.

ЕНЬО: Която не спазва аристократическите ви традиции? Гони привиденията от замъка ви? Искате да изсече Шеруудската гора и да я засее с генно модифицирана царевица?

ОЛДМАК: Точно обратното! Изживява се като пазителка на древни традиции. Упорито си представя, че живее в средните векове. Последната капка беше като измъкна от една плевня един стар фйтон и настояваше, че това било карета. И като се потроши, орева орталъка, защото никой не искал да го поправи.

ЕНЬО: (*засмива се*) Трябвало е да повика Неволята.

ОЛДМАК: Още повече неволи? Не, благодаря, една е повече от достатъчна, няма нужда да си води приятелки от същия тип!

ЕНЬО: Не, това е стара приказка, за трима братя, които отишли за дърва, престарали се, а когато им се случила колата, първо се скъсали да викат

Неволята в качеството ѝ на пътна помощ. Никой не се явил, и те сами си поправили транспорта. После се оплакали на баща си, че Неволята не ги чула, а той им рекъл, как да не ви е чула, и е дошла, и ви е научила.

ОЛДМАК: Интересно виждане. Всъщност, Вие сте прав, млади момко. Така и трябва да се направи.

ЕНЬО: Ще изпратите писмо до Неволята да отиде при внучка ви?

ОЛДМАК: Още по-добре. Ще ви изпратя Вас да го занесете! (*потрива доволно ръце*).

ЕНЬО: Като Розенкранц и Гилденстерн?

ОЛДМАК: Не, защо, Вие ми трябва да живеете жив и здрав.

ЕНЬО: Аз не съм се съгласявал на нищо.

ОЛДМАК: Това не е проблем. Аз искам от вас една малка услуга и съм готов да заплащам за нея.

ЕНЬО: Има куриерски служби. Те идват даже в Облаче. Мисля, че в София е най-близкият клон.

ОЛДМАК: Не ми вършат работа. Дявол да го вземе, защо не помислих за това по-рано! Вие нещо намекнахте, че отивате към града. Имате ли нещо против един спътник повече?

ЕНЬО: Защо ми се струва, че това пътуване ще ми излезе през носа?

ОЛДМАК: Защото сте умен мъж и също така знаете, че с него или без него, Вие вече сте в играта. Ще ми дадете ли четвърт час за сбор?

Картина пета

Селската кръчма. На едната маса седят Цветан и Коста и играят табла, на другата Ставри и Вълко, посипани с бял прах, също играят табла, но от тяхната маса не се чува звук. Црънка носи две чаши вино на първата маса, после се връща и носи още две, които слага на масата на Ставри и Вълко.

ЦВЕТАН: За една бройка да те направя марсианец, ама на, измъкна се, с един пул се измъкна!

КОСТА: Това му е майсторлъка, да се измъкнеш по терлици. Така просто си ме бил, а иначе щях да летя в космоса.

ЦВЕТАН: И ти си ми една народна песен! *(връща пуловете в кутията)* Да почваме ли тапата или е вече късно?

КОСТА: Не е късно. Црънка още не е почнала да мете, значи има време. Црънке, ще ни гониш ли вече с метлата?

ЦРЪНКА: Как ще ви гоня с метлата, таквизи юнаци левенти! Хайде, доиграйте я тая тапа, ама последно!

ЦВЕТАН: Как ще ни е за последно? Ето, утре ставаме, косим тревата, храним овцете и сядаме. Докато не го бия три пъти подред, не ставаме!

КОСТА: Кога си ме бил три пъти подред за последно, смееш ли да кажеш? То може и да смееш да кажеш, ама дали помниш?

ЦВЕТАН: Е, че чак толкоз не съм изкукал де, ей го кога беше, като се срещнахме на фронта. Въшки, глад, не се спи, та цяла нощ тракахме табла с теб, ама на сутринта те бих с един марс, като тоя, дето ми го отмъкна под носа преди малко.

КОСТА: Помниш, значи, нищо че си по-стар от мен с цяла година, че и отгоре.

ЦВЕТАН: Помня. Помня, че тогава дойде твоят командир и рече, че и птици да сме били, нямало да се измъкнем живи, както Никифор при Върбица, пък на, ние двамата с тебе се измъкнахме в мъглата. Точно толкоз се задържа, колкото да се измъкнем, все едно че за нас се беше спуснала тая мъгла.

ЦРЪНКА: Че то така и си е било.

КОСТА: Че ти тогава май не си била родена ма, Црънке! Откъде ще знаеш как е било, какво като си баба?

ЦРЪНКА: Знам аз. Ти знаеш ли защо Облаче се казва Облаче, а не Трикъщурково, да речем, или Светулково?

КОСТА: Така решили, така го кръстили. Пък и е по-голямо от Трикъщурково, то ще да е хептен махала.

ЦВЕТАН: Светулково по става. Хеле пък сега, като нямаме ток, тамън Светулково си е.

ЦРЪНКА: Да сте се замисляли защо параклисът на нашето село е долу до пътя, а не до гробището над селото, като във всички други села? Къде ще мислите за такива работи, не са това мъжки мисли. Той и параклиса жени са го строили, и на жена е посветен. Едно време баба ми ми разправяше, мъжете пак били на гурбет ли, със стадата ли, ама ги нямало, само жени и деца били останали. Децата си играели горе до Върхарите, оттам се вижда пътя почти до големия път. Задала се орда някаква, кеседжии, ама какви – не се знаело. Децата пратили най-бързия си другар долу, да каже на жените да бягат. Не щеш ли, една от булчиците по това време раждала, и се примолила на Богородица, рекла „Божа Майко, тебе твоят Син те е възнесъл в облак на небето, ако ти тоз облак вече не трябва, покрий ни с него да не ни видят, да не ни чуят!” Едва успяла да се прекръсти и паднал облак и скрил селото, кеседжиите редом минали и не го видели. Като си отишли душманите, жените и децата измесили глина, опекли тухли на слънце и построили параклиса. Оттогава Богородица все помага на хората от нашето село. Като тръгнали мъжете на война, а то на коя война наши не са ходили, събирали се майките и невестите да молят Божията Майка да им пази децата и мъжете. Всичките до един върнахте ли се? Върнахте се! Че и Енчо си дойде.

КОСТА: Енчо, какво Енчо, че той да не е бил на война? На гурбет каза че е бил. То на вас, жените, все страхотии ви се привиждат, все някаква жалба жалите! Що сложи ония две чаши?

Вратата на кръчмата се отваря и влизат две жени. Едната е възрастна, подпира се на бастун, а младата жена до нея я подкрепя и носи чиния с кравайчета. От тавана се спуска полупрозрачна икона, на която е изобразена Богородица възнасяща се в облак. Иконата е между жените и масата на Коста и Цветан. Третата маса е като олтар пред иконата. Младата жена оставя на нея чинията и застава до възрастната жена.

Црънка се прекръства. Ставри и Вълко затварят таблата, застават зад иконата и се прекръстват. Светлината постепенно гасне, докато остава само осветената икона на Богородица.

Картина шеста

Гостната на ОлдМак, масата е празна, до нея стои стара войнишка раница. На неговия си стол седи ОлдМак и чете някакви документи. Влиза Еньо.

ЕНЬО: Затворих горната порта и я залостих. Само това ли Ви е багажът?

ОЛДМАК: Там, където отивам, ще ме чакат. *(прибира документите в раницата)* Имаме обаче още време. Поседни тук, не обичам да вися по летищата.

ЕНЬО: Тогава се обадете кога се връщате и ще дойда да Ви взема.

ОЛДМАК: Аз няма да се върна тук повече.

ЕНЬО: Мислех, че Ви харесва. Тъкмо стегнахте къщата.

ОЛДМАК: Къщата я стегна ти. Аз не ти пречех.

ЕНЬО: И сега тя не Ви е нужна. Продайте ми я!

ОЛДМАК: Не съм казал, че не ми е нужна. Напротив.

ЕНЬО: Значи искате да ми я продадете по-скъпо. Кажете колко струва! Може и да мога да си позволя цената ви!

ОЛДМАК: Както е казал един разказвач на приказки, хората днес знаят цената на всичко, но не знаят стойността на нищо. Ето, ти си слугувал три години да събереш пари за този замък.

ЕНЬО: Слугувах, събрах.

ОЛДМАК: И какво, аз дойдох малко преди теб и платих цената, която ми искаха онези двете млади момчета, на които очите им светеха само да се отърват от наядо си колибата. За тях еквивалентът на тази къща се изчерпва с няколко звънки монети, за тях тя има цена, но няма стойност. Сега ти идваш и искаш да ми дадеш няколко монети. Те за мен нямат стойност. Но може и да се спогодим...

ЕНЬО: Не вярвам, че мога да Ви дам нещо друго. Не съм известен, няма да бъда окичен със слава, нямам родословно дърво за шейсет поколения назад във времето. Икономист на парче, по-често без работа, отколкото със. Едва ли струвам нещо. *(усмихва се)*

ОЛДМАК: Не е въпрос какво струваш, а за колко и с какво можеш да бъдеш купен.

ЕНЬО: За какво съм ви? *(засмива се)* Аз и така ще Ви закарам на летището, а после не Ви трябвавам.

ОЛДМАК: Това ще го видим. Кажете ми, готов ли си да аргатуваш още три години? Мога и да ти продам къщата, обаче искам да ми платиш във време. Даже няма да е като Яков, дето бѣхтал по девет години за всяка невеста. Не, не се стряскай, не съм се повредил съвсем. Искам да ти предложи сделка. За три години.

ЕНЬО: Три години са много време.

ОЛДМАК: Ти вече веднѣж си ги отработил.

ЕНЬО: Тогава бях по-млад и по-глупав.

ОЛДМАК: Точно. Сега с багажа на придобитата мъдрост ще свършиш две добри работи. Аз ти осигурявам прилична заплата, добро жилище и още някои малки благинки. След три години си свободен, ако искаш да бъдеш свободен.

ЕНЬО: Ще ми бѣде интересно да прочета малките буквички на това предложение. Обзалагам се, че ще има изненади в тях. *(поглежда часовника си)* Време е да тръгваме.

ОЛДМАК: *(засмива се)* За изненадите можеш да бъдеш абсолютно сигурен, моето момче. *(стават)*

Картина осма

Сцената е скрита от полупрозрачна завеса, даваща илюзия за бална зала в замък. ОлдМак в пълна шотландска носия излиза от едната страна на сцената пред завесата. От другата излиза млада жена, облечена съответно на неговата носия по време, с булчински воал, но посипана със същия бял прах, като Баба Цона и Вълковица. Някъде свири невидима гайда. ОлдМак и младата жена танцуват. Когато танцувайки те напускат сцената, завесата се вдига)

Селската кръчма е празна. По радиоточката продължава гайдарската мелодия. На една от масите меси тесто Црънка. Тя е запретнала ръкави и се вижда, че тя не е изобищо стара.

ЦРЪНКА: Няма да сколасам, няма, помагай, Света Богородичке, че няма да втаса тестото, и няма да има хляб за помен. То не че толкова много трябва, ама пусто, от едно време както си го знам, така си го бъркам, пък то вече няма кой да го яде, остана един Цветан и той днеска тръгва. Ще дойде, ще рече: „Къде си се разбързала ма, Црънке?” Црънке, та Црънке, аз като да си нямам име, а то на теб са ме кръстили, и на теб са ме подарили, да държа оня параклис. А покрай това все работа, работа, работа, тя женската работа край няма. Бабуваш, кръщаваш, учиш, венчаваш, пак бабуваш на децата им, причастяваш, погребваш и пак отначало, като таласъм домашен. Да беше прежда, да я разпредеш, да беше вода, да я донесеш, да беше зърно, да го смелиш, а то... Всичките да си отидат, аз пак ще остана, щото ще си дойдат децата им, ако не децата – внуците им ще си дойдат, и трябва да има огън стъкнат и хляб на масата. Щото угасне ли веднъж огъня, може и да не си намерят пътя обратно. Само с едни светулки не става.

(влиза Цветан и носи голям пощенски плик с разноцветни марки.)

ЦВЕТАН: О, Црънке, ела да видиш какво донесох! Къде си се разбързала ма, Црънке, ела виж, откога не сме получавали в наше село писма!

ЦРЪНКА: *(продължава да меси)* Откак се спомина Коста и държавата му искаше пари за здравна застраховка след като го погребяхме. Сега какво искат?

ЦВЕТАН: Не е държавата. Поне не е нашата, де!

ЦРЪНКА: Че то трябва да пише поне за кого е, за да е стигнало до тук.

ЦВЕТАН: *(слага очилата си)* Пише, всичко пише! Ето, пише, че е за Енчо, ама лично и поверително. Хм, лично, беше го оставило онова младото пощаджийче на

прозореца отвън, всеки може да го грабне. Аз докато бях пощальон – такива безобразия нямаше!

ЦРЪНКА: Ба, ще го вземе някой в наше село, дето сме ти и аз останали.

ЦВЕТАН: Хич не ми ги приказвай! Аз ще се грабна утре, ще взема рейса до София, ще му го дам на Енчо в ръцете направо.

ЦРЪНКА: *(засмива се)* Ама да не забравиш да сложиш фуражката, като едно време! Току виж някоя мома те харесала, както Данчето навремето. Викаше, заради едната фуражка изгорях.

ЦВЕТАН: Не е само заради фуражката! Данчето като се срещнахме първо, аз бях с всичките си ордени и медали! Какво като съм дребен, ама ботушите ми лъснати, можеш да се огледаш в тях, коланът ми на последната дупка, медалите светят, абе ерген, та дрънка. Щом се съгласи тук да дойде, ще трябва да съм бил, така де!

ЦРЪНКА: Дрънка, зер... То медалите за това са, да дрънкат. Мъжка ви работа, като почнете да си спомняте кой кога какво, всичките герои излизате, а който орал и копал докато вас ви немало – за тях медали няма. Карай да върви! *(покрива ноцвите с месал и отива да си измие ръцете зад тезгяха)*

ЦВЕТАН: Отишло то, та се не видяло. Не ми трябва на мен медали, мислех, те са за децата, да помнят какъв е бил дядо им. То на Славка, нали е девойка, медали не й трябва, ама мислех за Цветиша, поне той да ги вземе. Майка му вика, че по техния край тия медали не се тачат, щото така, лоши спомени били. Така ще си отидат с мен медалите, барем да ги бях знаел къде ги е сложила Данчето, откак се помина, не съм ги вадил... То и да ги извадя, кой ще ги разпознае, откак и Коста си отиде, той още помнеше, кои са ни еднакви и кои той има, а аз нямам, и обратното.

ЦРЪНКА: И Енчо знае, ама си трае. Това неговото писмо нещо големшко ми се вижда.

ЦВЕТАН: Кой знае какво има в него? То кой ли вече пише писма, май само ОлдМака, той всяка седмица пишеше на някого, едни дебели пликосе като тоя. Може от него да е. Нещо се запиля този човек, да не му се е случило нещо, досега си мислех, че ще се е върнал, но ако се беше върнал, щеше да се обади, да дойде в кръчмата, да му сръбнем по една шльокавица. Тамън беше научил „върла“, че му била напомняла за Вълко. *(клати глава)* „С“ за Ставри и за салатата, помни се лесно, казваше. Слушай, Црънке, остави тоя хляб да си почине и да се

вдигне сам, дай една салатка и една ракийка, че нещо ми е домъчняло. После ще видим. Ей, къде ми отиде цялата компания, всичките до един отидоха...

(Црънка носи три чинии, три ракиени чашки и три вилици и ги слага на масата мълчаливо)

ЦВЕТАН: Какво, гости ли ще има, та за трима слагаш масата?

(Црънка мълчаливо избърсва очи, взема писмото и излиза. Влизат дядо Коста и Данчето, двамата посипани с бял прах. Дядо Коста е облечен във войнишка униформа, на която пробляскват неговите медали, и носи възглавничка с медалите на дядо Цветан. Данчето държи в ръце пощальонската му фуражка. Те се усмихват и сядат от двете страни на дядо Цветан. Той отначало малко намръщен свива рамене, бодва мезе, пие глътка ракия. Слага чашата на масата, оглежда се и също се усмихва.)

Картина девета

(Еньо стои сам на фона на полупрозрачна завеса, изобразяваща Шилъонския Замък. До него на висока масичка лежи пликът от писмото, което дядо Цветан се готвеше да му носи. Той чете на глас.)

ЕНЬО: Скъпи ми Еньо, това писмо ако и да е писано от мен, ще ти бъде препратено от адвокатите ми. Те те чакат на адреса най-долу с договора, за който си говорихме. Отиваш, намираш ги и почваш. Аз няма да съм там, но това не променя нещата.

(Еньо сваля листа и се заглежда в публиката) Да бе, да, „не променя нещата”, отивам, ритвам вратата и ставам началник, щото една баба каза, по-точно един дядо в пола. *(продължава да чете)* Както се бяхме разбрали, ти ще занесеш едно писмо на внучката ми Деспина. Може и да го отвориш, да не те мъчат хамлетови съмнения, в него пише само "Caelum, non animum, mutant, qui trans mare currunt." ** Това значи „Този, който отиде отвъд морето, сменя само небето, не душата си.” Надявам се за теб да е така също. За повече, обърни се към Хораций.

Вярваш в теб ...

(Еньо сгъва писмото и го пъхва в плика.)

ЕНЬО: Че и многословен както винаги, и всичко изясняващ до последната точка, както винаги.

(Вади втори плик и чете името на адресата)

Деспина Мак... Мак.... Не, това си е неприемливо на никакъв език. Добре де, Деспина ОлдМакова. Какво пък, ако не друго, поне ще науча как се е казал дядо й, пък и документите за Облаче са със сигурност там. *(вдига рамене)* Май ще вземе да се окаже прав ОлдМак, от София до Облаче е по-дълго отколкото от Облаче до Луната.

Второ действие

Картина първа

Адвокатска кантора. От двете страни на маса, отрупана с хартии, седят Адвокатът и Еньо.

ЕНЬО: аз не съм специалист в юридическия жаргон. Затова бих искал да повторим. Сър Алекс е завещал всичката си собственост на правнука си, който трябва да му роди госпожица Деспина от мен.

АДВОКАТЪТ: Само при условие, че Вие сте бащата на детето в законен брак с майката и този брак трае не по-малко от три години. Единственото изключение е недвижимостта в Облаче, която е завещана на майката единолично и не може да бъде прехвърляна преди да са изтекли три години от началото на брака ви. Не мога да ви кажа защо сър Алекс настояваше именно на тригодишен срок, за мен и колегите това е загадка.

ЕНЬО: А ако не се оженя за госпожица Деспина?

АДВОКАТЪТ: Тогава Вие имате право да живеете в замъка и да го управлявате както решите в продължение на същите три години, след това получавате определена сума за труда и Вашата мисия е приключила. Ако откажете да се ожените за госпожица Деспина, недвижимостта в Облаче става недостъпна за вас. Тя заедно с всичко останало преминава във владение на попечителския фонд, който ще управлява имотите докато наследникът на фамилията навърши пълнолетие, и не може да бъде продавана преди да са изминали деветдесет и девет години.

ЕНЬО: Ако госпожица майката на този наследник е наполовина толкова вироглава, колкото беше дядо й, не се учудвам на необходимостта да й бъде купен съпруг. Тя как гледа на нещата, впрочем?

АДВОКАТЪТ: Тя не знае още. Инструкциите ми са да съобщя първо на Вас. От момента, в който Вие излезете от тази врата, започват трите дни, до изтичането на които Вие сте длъжен да се явите в замъка и да започнете да управлявате, а тя да реши какво ще прави. аз трябва да й съобщя Вашето решение.

ЕНЬО: Кога започват моите три дни за размисъл?

АДВОКАТЪТ: Вие трябва да решите на място.

ЕНЬО: Вие, предполагам, познавате госпожица Деспина. Кажете ми, наистина ли е толкова ужасна, че в цялото Обединено Кралство не може да се намери човек, за когото да бъде омъжена, и се налага внос?

АДВОКАТЪТ: Уверявам ви, няма нищо подобно! Госпожица Деспина е прекрасно образована, чудесно изглеждаща млада жена! Рядък бисер, който може да украси всяка корона.

ЕНЬО: От тръни.

АДВОКАТЪТ: Зависи от Вас дали розата ще ви даде тръните или цвета си.

ЕНЬО: Не би ли трябвало пред вратата ви да има опашка от желязци да пробват градинарските си умения?

АДВОКАТЪТ: Вие ненапразно споменахте дядото на госпожица Деспина. Доколкото разбирам, Вие сте имали определено разбирателство с него.

ЕНЬО: По доста въпроси, да.

АДВОКАТЪТ: Това означава, че Вие сте един от изключително малкото хора, които са го постигнали. Предположително за това изборът му е падна върху Вас. Както можете да се убедите, този избор е подплатен със значителна сума.

ЕНЬО: Би могъл да наеме квалифициран звероукротител за по-малко пари. Някой с опит, желание, възможности, диплома по психология на домашните ... ъм, домашните. Аз съм аматьор, така да се каже.

АДВОКАТЪТ: „но ако някой знае начин друг / за укротяването на една / такава опърничава жена, / то нека дойде и го каже смело — / ще стори за мнозина свято дело!“** Няколко опита завършиха провално. Последният дотолкова, че Алекс предпочете да се скрие от всички в недостъпното Облаче.

ЕНЬО: Защо недостъпно? Има си път, има си всичко.

АДВОКАТЪТ: Той беше убеден, че е недостъпно, скрито от хорските погледи. Моят клиент вярваше малко повече в приказки, отколкото е общоприето. От друга страна, бяха предприети многократни опити да бъде намерен, нито един от които не се увенча с успех.

ЕНЬО: Не са били достатъчно настойчиви?

АДВОКАТЪТ: Напротив, напротив, но нямаха късмет. Може би късметът там се разпределя локално и не остава за пришълците.

ЕНЬО: Може би. А може би просто там няма късмет останал.

АДВОКАТЪТ: Ето, Вие като един местен човек сте успели там, където се провалиха мнозина. Тамошната Фортуна Ви е посочила с пръст.

ЕНЬО: Ето до какво водят неприличните жестове. Предполагам, в този договор тук се описва и пръстът, с който точно ме е посочила Съдбата... *(въздъхва)* Не ще да е бил показалец, сигурен съм.

АДВОКАТЪТ: Да приемем, че е бил палец, вдигнат нагоре. Ще слагате отпечатъка си или ще подписвате?

ЕНЬО: С кръв?

АДВОКАТЪТ: Не, не, запазете си я, доколкото можете. Сигурен съм, че ще Ви потрябва. Тук имаме добро мастило. По някаква невеста ми причина Алекс искаше да подпишете с паче перо. Ето! *(вади мастилница и паче перо и ги поставя пред Еньо. Една глава се подава през вратата и моли адвоката да излезе за минута.)* Моля да ме извините! *(излиза)*

ЕНЬО: Как невеста причина? Просто трябва да свиквам с патка и започваме от малкото. *(взема перото в ръка. В едно кресло в дъното на сцената седи ОлдМак, посипан с бял прах, с чаша алкохол в ръка. Еньо поглежда по посока на креслото.)* Старче, ако внучка ти е особнячка на една трета колкото теб, ще ми трябва не три, а три пъти по трийсет и три години. Здраве да е! *(подписва. ОлдМак вдига чашата в мълчалива наздравица.)*

Картина втора

Изящен класически работен кабинет. Зад бюрото седи млада жена и чете голяма счетоводна книга. Влиза иконом и носи чаша чай, който поставя на малка масичка пред две кресла.

ИКОНОМЪТ: Току що пристигна един млад господин, който търси Вас. Господинът настоява, че носи писмо за Вас лично, което трябва да Ви бъде предадено от ръка на ръка. Писмото е адресирано до Вас с почерка на покойния ви дядо.

ДЕСПИНА: Нямам никакво настроение за куриерски служби днес. Като му омръзне да чака, господинът ще си отиде.

ИКОНОМЪТ: Господинът настоява, че си носи оборудване за къмпинг и ще спи пред вратата на имението докато го приемете, както е инструктиран. Господинът настоятелно твърди, че вмешателството на полицията ще доведе до крайно неприятни последици за Вашия имидж и изобщо няма да повлияе на неговото решение.

(Звъни телефонът на бюрото. Деспина го вдига и след кратко приветствие застива със слушалката на ухото си. Лицето ѝ изразява нарастващо учудване. Разговорът завършва от нейна страна с „Да, да, разбира се!“)

ДЕСПИНА: Хораций, въведете господина. И донесете чай за него.

(Влизат Еньо и икономът. Икономът поставя втора чаша чай на масата и излиза.)

ЕНЬО: *(галантно целува ръка на младата жена)* За мен е удоволствие да се запозная с Вас.

ДЕСПИНА: Далеч не мога да кажа същото за себе си.

ЕНЬО: Значи адвокатът на дядо Ви се е свързал вече с Вас и Ви е обяснил законовото положение.

ДЕСПИНА: Това е незаконно положение! Аз ще оспорвам! Ще Ви съдя за ... за... за организиране на сватбата ми!

ЕНЬО: Адвокатът на дядо Ви потвърди, че завещанието е напълно законно. Необикновено, абсолютно, неморално, може би, но незаконно със сигурност не е. Напротив, било в традиционен дух. Вас не ви задължават да се омъжите за мен – това е оставено на Вашия личен избор. Можете спокойно да се откажете.

ДЕСПИНА: Какво значи „да се откажете“? Да изоставя на произвола на съдбата хората, които зависят от мен, заради прищявките на дядо ми?

ЕНЬО: Поласкан съм да бъде издигнат до произвол на съдбата. Както вече се знаете, ако откажете да се омъжите за мен, имението все едно преминава в мое пълноправно управление за три години. А Вие можете да се преместите в къщата в Облаче. Изключително място, както казваше дядо Ви.

ДЕСПИНА: Значи Вас ви интересува имението?

ЕНЬО: Не ми е нужно ни най-малко. Аз се интересувам от къщата в Облаче, която дядо Ви купи под носа ми.

ДЕСПИНА: Защо не му я поискахте там и тогава? Или нямаште достатъчно пари?

ЕНЬО: Предполагам, че дядо Ви е мислил, че ще преплатя, ако Вие не сте включена в сделката.

ДЕСПИНА: Да разбирам ли, че Вие сте готов да се ожените за когото и да било само заради една купчина тухли и дъски?

ЕНЬО: Е, чак за „когото и да било“ – не, не съм. Ако дядо Ви имаше внук, нещата щяха да са поставени в съвсем друга плоскост.

ДЕСПИНА: Но аз можех да се окажа куца, гърбава, едноока проклетия!

ЕНЬО: Засега можем смело да отхвърлим куца, гърбава и едноока, освен ако не планирате нещо по въпроса.

ДЕСПИНА: Надявам се помните, че съдбата на драгоценната ви къща е на върха на езика ми.

ЕНЬО: Затова и казвам, „засега“.

ДЕСПИНА: Моите адвокати ще започнат да работят по въпроса веднага.

ЕНЬО: Напразно. Дядо Ви е плащал на най-добрите.

ДЕСПИНА: Не може да няма изход! Остава само да се намери! Господи, какъв ужас! Надявах се да склуча брак с човек, който да споделя моите възгледи!

ЕНЬО: Радвам се да го чуя. Според Вашите възгледи, девиците от благороден произход на възраст за женене винаги са могли да разчитат да не останат незадомени, тъй като клановете им винаги са намирали начин да уредят браковете им. Какъвто случай имаме ние с Вас.

ДЕСПИНА: Ние нямаме общ случай!

ЕНЬО: Както искате. Имате още два дни за търсене. Междувременно аз оставам тук. Докато чакам отговора Ви, ще поправя онази Маша карета, която се била счупила.

ДЕСПИНА: Вие можете сам да поправяте карети?

ЕНЬО: Ако не успея, ще повикам Неволята.

ДЕСПИНА: *(грабва един звънец от бюрото и яростно звъни. Влиза икономът.)* Хораций, господинът трябва да бъде приютен и трябва да му покажем конюшната. Искам да кажа, трябва да го настаним в замъка и да му покажем после конюшната. Той вероятно ще покани приятелката си госпожа Неволя да го придружава. Погрижете се за вечерята. *(излиза почти бегом)*

ИКОНОМЪТ: Господинът може да не се безпокои, сър Алекс имаше слабост към дълги писма. Неотдавна той ми изпрати детайлен преразказ на една приказка от вашата родна страна. Ако аз не съм сбъркал, госпожица Неволя няма да присъства на вечерята, освен в преносен смисъл. В конюшните е вече тъмно, бихте ли предпочели да започнем от настаняването? *(излизат)*

Картина трета

Дърводелски тезгях си дели предния план с няколко бали слама. Еньо е запретнал ръкави и нещо рендосва. Малко встрани с колелата нагоре има обърнато нещо, което може и да е стар файтон. Влиза Деспина, облечена като за делова среща.

ДЕСПИНА: Добър ден! Надявам се да не преча на съвместната ви работа с госпожицата, която упоменахте снощи. Нима не я бяхте оставили достатъчно наблизо, за да може тя да прескочи на вечеря? Или компанията не беше по вкуса ѝ, защото съм уверена в телешкото печено на Хортензия.

ЕНЬО: О, не, дамата е само на повикване, но в дадената ситуация мисля, че ще се справя сам. Освен ако не сте в настроение да ми помогнете.

ДЕСПИНА: О, аз не съм на повикване, но днес съм в прекрасно настроение. Вие казахте, че ще поправите моята карета, а пък аз реших Вашия въпрос.

ЕНЬО: Кой мой въпрос?

ДЕСПИНА: Вие искате да получите онази съборетина в Облаче?

ЕНЬО: Не е съборетина, но да, искам да я получа. Завещанието на дядо Ви обаче Ви връзва ръцете, както и моите!

ДЕСПИНА: Дядо ми ми е роднина все пак. Ние с него сигурно си приличаме повече, отколкото аз си мислех. Сър Алекс може и да беше по-чепат от това, което рендосват, но беше добър дядо. Едно от любимите му занимания беше да ме учи да разгадавам главоломки. Днес това ми послужи.

ЕНЬО: Намерили сте начин да заобиколите клаузите на завещанието му? Толкова бързо? Поздравявам ви!

ДЕСПИНА: Е, адвокатът му трябва да го потвърди, но съм практически сигурна. Вижте, в завещанието пише, че къщата в Облаче мога да ви я прехвърля след три години брак. Никъде не пише, че този брак трябва да бъде, как да се изразя по-деликатно, продуктивен, това важи само за останалите семейни авоари. Тъй като Вие твърдите, че не се интересувате от тях, не виждам проблем. Омъжвам се за Вас утре, след три години Вие си събирате багажа и си отивате с облачната си недвижимост, развеждаме се по взаимно съгласие, а после правнучето на дядо може да си получи цялото останало наследство и този баща, който аз съм му избрала.

ЕНЬО: След като имате предвид кандидат, аз мога да си събера багажа и сега. Не си струва за една къща да си тровим взаимно живота три години. Не бих искал да преча на избора Ви. Съжалявам, ако съм прозвучал така снощи.

ДЕСПИНА: Не, не, не! Вие вече сте се съгласил да се ожените за мен. Освен това ми обещахте да поправите каретата. Нали няма да се отметнете?

ЕНЬО: Аз мога и така да Ви поправа каретата, затова няма нужда да се женя за вас.

ДЕСПИНА: Вие искахте моята помощ.

ЕНЬО: Да, някой трябва да ушие ново чергило. Това е съвсем скъсано. Вероятно покривът тече и то е било мокро постоянно.

ДЕСПИНА: Значи можем да си бъдем взаимно полезни – Вие можете да започнете управлението на имението от ремонта на покрива на конюшните, а аз ще се съсредоточа над чергилото. Впрочем, имате ли официален костюм?

ЕНЬО: Искате да поправам покрива в официален костюм?

ДЕСПИНА: Ни най-малко. Дайте го на Хораций. Той отговаряше лично за гардероба на дядо, ще Ви приготи костюма за утре. Таксито е поръчано за дванайсет без петнайсет, разписването е точно на обед, обядът е в един. Отивам да обсъдя менюто с Хортензия. Имате ли някакви предпочитания?

ЕНЬО: Започвам да виждам родствените ви връзки със сър Алекс. След като бяхте така любезна да ме попитате – ако тортата е шоколадова, един допълнителен етаж лично за мен.

ДЕСПИНА: Но само ако играете честно – хвърляме монетка дали Вашият е този отдолу или този отгоре!

ЕНЬО: Мисля, че ще е справедливо само ако проследите да има еднакво количество глазура на двата етажа. Ще преброя черешките лично. Много обичам сладкиши.

ДЕСПИНА: Започвам да виждам причините за избора на сър Алекс. Той някога споменавал ли Ви е за ... Няма значение!

ЕНЬО: Момент! Може ли аз да преценя дали има значение?

ДЕСПИНА: Вие вероятно знаете, че всеки замък си има привидение. Този не е изключение. *(спира и чака ефект от думите си)*

ЕНЬО: Разказвайте, разказвайте!

ДЕСПИНА: Тукашното привидение е малко странно.

ЕНЬО: О, другите имат класически? И с какво е странно вашето привидение? Оковите не дрънчат в правилната тоналност? Саванът му не е обточен със семейното каре?

ДЕСПИНА: Вие не приемате думите ми сериозно!

ЕНЬО: Напротив, не се съмнявам в тях ни най-малко! Просто се опитвам да отгатна най-страшните детайли, за да зная дали трябва да бягам веднага или след следобедния чай. Слушам Ви.

ДЕСПИНА: Твърди се, че привидението е тънък познавач на танците. Всяка година в замъка се урежда бал, на който по традиция се канят всички съседи. Говори се, че голямо нещастие ще сполети областта, ако балът не се открие с котилйон и привидението не хареса танца.

ЕНЬО: Привидение с изискан вкус за бални танци действително не се среща често. Как беше миналата година?

ДЕСПИНА: Кошмарно. Като десетте наказания египетски!

ЕНЬО: Притъмня, водата стана червена, дойдоха жабите или се стигна до избиването на първородните? Не може едно домашно привидение да е толкова свирепо само заради няколко грешни стъпки!

ДЕСПИНА: Такъв срам и позор беше!

ЕНЬО: Не се разстройвайте, за това всички отдавна са забравили. Просто го забравете и Вие.

ДЕСПИНА: Забравили? Да забравя? Да забравя, че собственият ми годеник беше толкова патрав в краката, че се блъсна в Хораций, подносът излетя от ръцете му право в голямото огледало и го направи на сол? Че без пет минути съпругът ми беше достатъчно глупав да продължи да се опитва да танцува, докато блъсна масата и тортата се обърна точно върху мен! Че съседската щерка се приближи с десертна лъжичка в ръка и каза: о, сладка моя, това май не е мъж за теб, дали да не ти помогна малко!

ЕНЬО: Опасявам се да си представя какво сте й отговорила.

ДЕСПИНА: Предложих ѝ да го вземе, ако смята че за нея става.

ЕНЬО: Поднесли сте ѝ го на тепсия, надявам се целия, не само отделни части. Предполагам, тя благоразумно е отказала, кавалерът също. Какво стана с тях след това? Къде скрихте останките?

ДЕСПИНА: Женени са и чакат бебе след няколко дни. Ако имам късмет, тазгодишният бал ще съвпадне с раждането и те няма да се довлекат, но както и да е. Отговориха, че ще направят всичко възможно да дойдат. Ако това стане, надявам се, че те ще бъдат единствената неприятност, всичко останало е уредено. Никакви импровизации. От Лондон идва шампион по бални танци.

ЕНЬО: Не идва.

ДЕСПИНА: Какво значи „не идва“?

ЕНЬО: Хораций каза, че шампионът Ви се е обадил докато ви нямаше. С извинението, че си е счупил крака и не може да дойде. За съжаление не можел да предложи достоен заместник в такъв кратък срок. Хораций ме попита дали мога да водя котилъон.

ДЕСПИНА: Можете ли?

ЕНЬО: Все още не, но до събота има време.

ДЕСПИНА: Вие ще научите котилъон до събота?

ЕНЬО: А Вие?

ДЕСПИНА: Аз... аз трябва само да си го припомня. Но няма да Ви преча на заниманията. Интересно, кого ще поканите за учител, Вашата приятелка?

ЕНЬО: Не, Вашия иконом.

ДЕСПИНА: Но той е иконом, а не учител по танци.

ЕНЬО: Прерогатива на управляващия е да възлага допълнителни задачи на персонала в зависимост от квалификацията му. Впрочем, Хортензия твърди, че имате фантастични умения в областта на сладкишите, също като майка Ви и баба Ви.

ДЕСПИНА: Привидението обича сладкиши. Винаги трябва да има сладкиши.

ЕНЬО: О, богове, няма ли наоколо привидения, които да обичат уиски например? Или поне джин с тоник.

ДЕСПИНА: Дядо ми твърдеше, че нашето било точно такова. Вечно обещаваше да ми го покаже. Мисля, че те се познаваха.

ЕНЬО: Жалко, че не е успял. Ако обаче продължавам да си приказвам с Вас, аз няма да успея да поправа каретата Ви. Надявам се, че утре ще е слънчево.

ДЕСПИНА: Каква е връзката между двете?

ЕНЬО: Нима не искате да отидете на сватбата си в карета? Нямам време за шев на чергило, затова се надявам да е слънчево. Макар в родната ми страна да се счита за щастливо предзнаменование булката да я навали дъжд на сватбата.

ДЕСПИНА: (*скоростно събира чергилото*) Има време. Може и да не бъде съвсем изпипано, но време има. Вие можете ли да карате файтон?

ЕНЬО: Да, мога.

ДЕСПИНА: Е, имаме поне нещо общо! Ще дойдете ли за вечеря?

ЕНЬО: Абсолютно! Изборът Ви на орехов сладкиш е прекрасен. Вашето домашно привидение вероятно го одобрява също.

ДЕСПИНА: Действително, старинна семейна рецепта! Става много бързо. До довечера! (*грабва чергилото и скоростно изчезва*)

ЕНЬО: Интересно, това привидение го кара само на сладкиши и уиски или е на заплата в замъка? Ще се наложи да поогледам.

Картина четвърта

(Сцената е разделена от полупрозрачна завеса, даваща илюзия за бална зала в замък. В лявата половина стои Еньо и опитва сам някакви танцови стъпки. Дясната половина е празна и тъмна. Влиза икономът, който носи два стола и е облечен в дълга бална рокля върху костюма си.)

ЕНЬО: Хораций, да се надявам ли, че това не е задължителния дрес-код за бала?!

ИКОНОМЪТ: Разбира се, че не е! Но нали трябва да се научите да не настъпвате роклята на партньорката си. Няма нищо по-ужасно от звука на съдиращ се подгъв. Да не говорим, че може да доведе до драматични последици. По-миналата година графът, който партнираше на госпожа Деспина, се подхлъзна на шлейфа ѝ и падна неудачно, демонстрирайки такова бельо, за което още се говори в определени кръгове, не бих искал да уточнявам какви.

ЕНЬО: Сега започва да ми става ясно, защо трябва да се присъства с пълен комплект бойни медали. Този бал започва да ми прилича все повече на бойно поле и все по-малко на безкраен празник.

ИКОНОМЪТ: Това зависи само от Вас. Ето, днес ще разучим танца „Осмица”, Вие и аз ще танцуваме около тези двата стола, сега ще нарисувам на пода знака за безкрайност. *(рисува)* Вашата задача е да не се отклонявате прекалено от линията и да пристъпвате на пръсти. Оставете госпожа съпругата Ви да кръжи около вас. За нея ще е полезно.

ЕНЬО: Характерът на госпожа съпругата ми отговаря повече на танца „Влакче”, защото по онези времена не е бил измислен танц „Булдозерче”. Вие я познавате отдавна – такава е от дете или?

ИКОНОМЪТ: Не. Преди родителите ѝ да загинат, тя беше разглезено малко момиченце, на което всички номера минаваха без проблем. Но когато остана само тя, сър Алекс измени стратегията в нейното възпитание. Той смяташе, че младата дама трябва да може да разчита само на себе си и може би малко прекали с независимостта. Образно казано, Спящата Царкиня се превърна в Маугли, макар и в костюм от Шанел. Докато беше жива баба ѝ, това не се забелязваше особено, защото тя можеше да изглажда някои ръбове. След смъртта ѝ обаче двата остри камъка се сблъскаха и сър Алекс реши да не пречи на младата дама да направи собствените си грешки.

ЕНЬО: Без надзор? От Облаче е трудно да се следи такава живачна капка.

ИКОНОМЪТ: Как без надзор? А домашното привидение? *(засмива се)* Да започваме, а то няма да успеем с безкрайността, а после има още.

(Отнякъде започва тиха музика. Икономът и Еньо танцуват котилъон. Постепенно лявата половина на сцената става по-тъмна, докато накрая изгасва почти напълно, виждат се само два танцуващи силуета. Дясната половина става по-светла. Там Деспина танцува в същата бална рокля, в която сме видели икономата, а той в костюм ѝ партнира. Фигурата завършва с Деспина седяща на един от двата стола, същите като в сцената с Еньо.)

ДЕСПИНА: Чудесно! Благодаря ви, Хораций, мисля, че се припомних всичко необходимо. Вие дори не сте задъхан, Вашите крака като че ли не докосваха пода!

ИКОНОМЪТ: Какъв прекрасен комплимент! Не забравяйте да го кажете на съпруга си утре вечер!

ДЕСПИНА: Мислите ли, че той ще се справи?

ИКОНОМЪТ: Разбира се! Той е изключително наблюдателен и работлив младеж.

ДЕСПИНА: Да се надяваме, че е достатъчно наблюдателен да не се появи по работни панталони и риза. Помните ли фиаското с онзи кандидат за ръката ми с неправилното каре?

ИКОНОМЪТ: Нима може да се забрави такава сцена? Дядо Ви грабва нож и заявява „Такива карета може и да са влизали в този дом, но никога не са излизали от него цели!“ Господинът с каретата се омете преди да съобрази, че всъщност това беше ножът за тортата.

ДЕСПИНА: Действително, при малко съобразителност можеше да се отбранява с лопатката за сервиране. Случайно да имате някаква представа за костюма на господин управителя за утре вечер, ако се е съветвал с Вас?

ИКОНОМЪТ: Можете да не се безпокоите, господин съпругът Ви ще носи цветовете на клана Ви, както е прието. Аз лично съм лъснал фамилното сребро и мога да ви подшушна, че всичко останало ще бъде според традицията.

ДЕСПИНА: Хораций, карате ме да се изчервявам.

ИКОНОМЪТ: Но забелязах, че в менюто няма торта. Дали това е случаен пропуск?

ДЕСПИНА: Аз... да, вероятно съм пропуснала. Но това ще бъде поправено веднага. Аз лично ще се заема.

ИКОНОМЪТ: Спомням си захарните кули на баба Ви. Какво изящество, каква увереност в себе си! Понякога тези времена ми липсват, но не слушайте носталгичните мрънкания на един старец.

ДЕСПИНА: Вие казахте, че сте лъснали среброто. Дали можете да намерите и онази стара тортена конструкция, не си спомням да е вадена наскоро.

ИКОНОМЪТ: Тя Ви чака в кухнята. Имах едно такова предчувствие, че може да потрябва.

ДЕСПИНА: Ще ми трябват продукти. Трябва да направя списък!

ИКОНОМЪТ: Заповядайте! *(подава ѝ бележник и молив)*

ДЕСПИНА: *(започва да пише)* Така, брашно има, захар, череша за тортата, всъщност някъде имах скрит буркан с череша в уиски...

(Светлината в дясната половина на сцената намалява. Деспина продължава да пише нещо, мърморейки си за различни продукти. Хораций излиза незабелязано. Лявата половина на сцената става по-светла. Там Еньо и Хораций облечен в рокля правят последна фигура около столовете. Икономът грациозно се покланя и затваря ветрилото си. Еньо се отпуска тежко на един от столовете. Икономът му вее с ветрилото.)

ЕНЬО: Вие сте в прекрасна форма, Хораций, дори не сте задъхан.

ИКОНОМЪТ: Какъв прекрасен комплимент, да не забравите да го кажете на съпругата си утре вечер.

ЕНЬО: Стига да доживеем до вечерта. Имаме да обсъждаме някои необходими промени в канализационната система, да се надяваме, че тя няма да използва физически аргументи.

ИКОНОМЪТ: Привързаността към автентичното понякога може да изиграе лоша шега, дори да е мотивирана от най-добри чувства. Може би част от промените могат да бъдат отложени за по-късен етап.

ЕНЬО: Добра идея! Покоите на госпожата могат да бъдат осъвременени последни, но аз лично предпочитам да има течаша топла вода когато се бръсна сутрин. Какви мисли Ви идват като се гледате сутрин в огледалото, Хораций?

ИКОНОМЪТ: Депресивни основно. А на Вас?

ЕНЬО: Че трябва да си сменя огледалото. Всъщност, не ви ли прави впечатление, че в имението на практика няма огледала?

ИКОНОМЪТ: Никога не са ми липсвали. Налага се постоянно да се бършат, а и са чупливи, а после знаете, седем години нещастна любов.

ЕНЬО: Но преди е имало. В балната зала е имало оригинално огледала на всеки панел. После са били заменени с гоблените, които вече не стават за нищо. Ще се наложи да се мисли за някакво ново решение. Изборът е между огледала и дървени панели.

ИКОНОМЪТ: Ваше право е да решите, но ми се струва, че панелите са по-практични. Да чукна на дърво, както казваше прадядото на госпожа съпругата Ви, зад панелите може да открият неподозирани възможности. Докато огледалата не винаги отразяват правилно действителността и са крайно неиздръжливи на външни влияния.

ЕНЬО: От подноси.

ИКОНОМЪТ: Включително. Ако онзи господин миналата година не се беше залюбувал толкова как ще му стоят взетите назаем фамилно наметало и брошка, огледалото можеше още да е цяло. Но когато някой посяга на нещо, което не е негово, така става. Това наметало и тази брошка ги носеше още пра-пра-дядото на госпожица Деспина. Те са семейна реликва!

ЕНЬО: Доколкото разбрах, имало е определени планове за семейни връзки на госпожа съпругата ми и господина след танцовата част.

ИКОНОМЪТ: Планове! Този господин не ставаше да марширува, а не да танцува! Много правилно се ожени за госпожица Мери, те са си лика-прилика! Тя също не умее да танцува. Злите езици говорят, че тя успява да запази фигурата си само защото не умее да изпече дори кайсиев пай! О, като казах „кайсиев пай”, ще отида да ви донеса нещо за подкрепяне, от стремеж към съвършенство човек се изтощава! *(Икономът оставя ветрилото на стола до Еньо и излиза бързешком. Еньо несъзнателно взема ветрилото и продължава да си вее. Светлината постепенно гасне.)*

ЕНЬО: Интересно, какво биха казали таласъмите на чичо Ставри, ако ме видеха да танцувам котилйон в шотландска пола с брошка. *(Усеща се какво прави и пуска ветрилото като опарен.)* Нищо нямаше да кажат вероятно, щяха да ми донесат една малка шльокавица да се осветя. Кой ще си хаби в Облаче кайсиите за пай, нали няма да останат за шльокавица. Трябва да изпиша една бутилка прилична кайсиева ракия за Хораций, той прояви интерес. *(вади бележник и пише. Светлината е съсредоточена над Еньо и Деспина, които в практически еднакви пози седят на столовете си – той на десния, тя на левия стол в*

съответната двойка. Завесата, която разделя сцената на две, бавно се отдръпва.)

Картина пета

Работния кабинет на Деспина. Зад бюрото седи Еньо и пише нещо в голямата счетоводна книга. Деспина седи в кресло и стиснала зъби, шие нещо. Влиза икономът и носи чаша чай, която сервира на Деспина, и ракиена чашка, която слага на бюрото до Еньо.

ИКОНОМЪТ: Вашата шотландска шльокавица, господине!

ЕНЬО: Благодаря, Хораций.

ДЕСПИНА: А за мен?

ЕНЬО: За бъдещите майки шльокавицата не е полезна. За теб – чай с мляко! А още по-добре с мед!

ДЕСПИНА: Надяваш се да ми се захароса характерът?

ЕНЬО: Тази надежда съм я оставил щом съм прекрачил тоз праг, както съветва поетът.

ДЕСПИНА: Струва ми се, че ямата, в която се намираш на попрището жизнено в средата, е достатъчно удобна.

ЕНЬО: Вече да. Дали случайно и днес някой не се е възползвал от топлата вода в моята баня вместо да му я носят от кухнята в напълно автентична кофа до напълно автентичната дъбова бъчва? Така ми се е сторило, предполагам. Впрочем, пристигна ли доставката от дървени панели за библиотеката?

ДЕСПИНА: Преди четири дни.

ЕНЬО: Защо аз не зная за това?

ДЕСПИНА: Защото в това време даваше ценни указания за укрепване на покрива на конюшната. По-точно, учеше някакъв момък да кове керемиди. Не исках да те отвличам от това извисено начинание.

ЕНЬО: Уважаема, трите години са на път да свършат и твоите усилия за протакане няма да се увенчаят с успех дори с помощта на домашните призраци. Аз съм отраснал с таласъми, така че когато някой ми крие електрическите удължители в мазето, винаги мога да ги намеря. Особено след като сам съм го изчистил.

ДЕСПИНА: Сам? Съвсем сам? Мога да се закълна, че видях Хораций да излиза оттам също!

ЕНЬО: А да видя какво носи?

ДЕСПИНА: Дори рентгеновите ми очи не виждат под метални капаци.

ЕНЬО: Следобедния чай. Изобщо искало ли ти се е някога наоколо да няма никого? Дори толкова приятен момък като Хораций, който носи приятните кексчета на Хортензия.

ДЕСПИНА: Не са на Хортензия.

ЕНЬО: Моля?

ДЕСПИНА: Аз готвя сладките от две седмици. И всичко друго, впрочем. Хортензия напусна когато ти ѝ поиска да ти свари шкембе-чорба. Тя рече, че ... спомена нещо с кучета, но не беше ясно, дори аз не винаги разбирам акцентите ѝ.

ЕНЬО: И защо не ми каза, когато аз така похвалих чорбата?

ДЕСПИНА: Защото не искам да останеш завинаги пленник на този замък заради една чорба.

ЕНЬО: Кухненската магия е силна, дума да няма, но кексовете ти не са чак толкова магически. За баниците ще си говорим отделно.

ДЕСПИНА: Ето за това! Главата ти ще се надуе от егото ти толкова, че ще се наложи да разширяваме входната врата, та да можеш да излезеш! И в никакъв случай няма да можеш да минеш през някаква си вратичка в някакво си Облаче.

ЕНЬО: Искаш ли да опитаме? Ти ще дойдеш с мен да видиш дали ще стане!

ДЕСПИНА: Имам ли избор? Каква е температурата там сега?

ЕНЬО: Африканска жега!

ДЕСПИНА: Мисля, че ще се оправя с не повече от шест куфара тогава.

ЕНЬО: Абсолютно. Слагаш в тях нещата, които не ти трябват, събираш една раница багаж, която можеш да си носиш сама, като оставиш гендърните предрасъдъци в килера, и ме чакаш пред вратата след петнайсет минути.

ДЕСПИНА: Трите години не са минали. Няма да е същото.

ЕНЬО: Не, няма да е същото. Но предполагам, че поне малко ще ми е минало. Имаш четвърт час за мислене дали идваш. Никакво мотаене три дни и три нощи. (излиза)

Картина шеста

Работния кабинет на Деспина. Тя седи и си мечтае нещо над голямата счетоводна книга. Икономът носи голяма чаша уиски, която поставя до Деспина, и един плик с писмо, което подпира на чашата.

ДЕСПИНА: Шльокавица? За мен?

ИКОНОМЪТ: За Вас. Също както писмото от адвоката Ви. Той се обади да ви каже, че вътре са двете копия на решението за развода ви и че трябва да ви бъде предадено възможно най-бързо, както сте поискала.

ДЕСПИНА: Е, това слага точка на историята на моите нещастия.

ИКОНОМЪТ: Боже упаси вие да последвате примера на Елоиз. За манастир Ви е още рано.

ДЕСПИНА: Защо в манастир? Мога да се заема с кариерата си. Например... Да, мога да открия компания за сладкиши. Тъкмо усвоих баниците и щруделите. Мога да открия компания за екзотични сладкиши. Тъкмо ще бъде в тон със семейните саги. Знаете ли, Хораций, във всяко поколение има поне една история, свързана със сладкиши. Миналото е скрито в облак от захарна пудра! Ето, да вземем прабаба ми! Колко романтично запознанство и какъв мълниеносен брак!

ИКОНОМЪТ: Да, действително, от третия опит.

ДЕСПИНА: Какво значи от третия опит?! Купата с черешов компот се обърнала върху прекрасната дама, а прадядо ми я прикрил с неговата наметка, за да я спаси от ехидните забележки на приятелките ѝ. И после бил достатъчно кавалер да рече, да, след като е носи моите цветове, значи ще бъде моя съпруга след четири седмици! Ако това не е скоростно!

ИКОНОМЪТ: С компота наистина сработи. Предишните два опита бяха със сладки. Но те не оставят достатъчна следа!

ДЕСПИНА: Това не са ми го казвали!

ИКОНОМЪТ: Е, как ще ви го кажат, та после дядо Ви да се разстройва. Той така и си замина от този свят уверен, че тофито на стола на баба Ви в деня на уговорения ѝ годеж е било чиста случайност. Пръст на съдбата, така да се каже!

ДЕСПИНА: Когато роклята на баба ми залепнала за седалката и тя не станала да бъде представена на кандидат-свекърва си? Това било оценено като крайна непочтителност и уговорката за брак се разсъхнала. А този дявол дядо ми я отнесъл заедно със стола и те се оженили при ковача същата нощ.

ИКОНОМЪТ: Направо е учудващо кога горкият човек успява да свърши малко работа с чука. Ни денем, ни нощем няма покой. Родителите Ви се венчаха при него в такива ранни зори!

ДЕСПИНА: Баба ми разказваше каква бурна вечеринка била преди дълго готвената сватба на съседската щерка. Дамската част си поръчала „Единбургска мъгла” и вероятно попрекалили с празнуването. На сутринта бъдещата младоженка се събудила с колосален махмурлук и пратила на годеника си бележка, че на този ден сватба няма да има. Татко обаче казал, че неговата дума на две не става и сватба ще има, ако ще предварително набелязаната дама да не участва. Решил, че ще се ожени за първата срещната, а това била мама.

ИКОНОМЪТ: Случайно баба Ви да ви е споменавала нещо за това кой е определял количеството уиски в мъглата? Предполагам, че историята мълчи по този въпрос. „Да питаме и седем дена, /и седем месеца — но пак, /о, Принце, всичко е в рефрена: /къде е оня лански сняг?”**** Тези дами наистина ми липсват.

ДЕСПИНА: Дали правилно разбирам, че понякога късметът иска малко подбутване?

ИКОНОМЪТ: Понякога се налага да бъде подбутван с булдозер.

ДЕСПИНА: Господи, аз съм на път да разруша една семейна традиция! Дано не съм закъсняла! Хораций, довършете тази шльокавица и ми поръчайте билет за първия самолет за София! Исках да кажа, поръчайте ми билет за първия самолет за София и тогава довършете шльокавицата! *(грабва писмото и излиза бегом)*

Картина седма

В средата на сцената виси полупрозрачна завеса, на която има нарисувано черешово дърво с узрели череши. Пред него стоят Еньо и Деспина. Прожектор осветява само двамата, а в полумрака около тях стоят жителите на Облаче, ОлдМак и неговата съпруга, облечени както при последното си появяване в предишните картини, но са като посипани с бял прах. Всеки един от тях носи малко огънче в ръце.

ДЕСПИНА: (поглежда ръцете си, изцапани в червено) О, Боже, ноктите ми са червени!

ЕНЬО: Имах си хас, след толкова бране на череши, мачкане на череши, тъпчене на череши в ракиения казан, как няма да са ти червени ноктите! Беше страхотна! Мисля, че до час ще можем да полеем развода, така де, да опитаме резултата.

ДЕСПИНА: Верно си обещал първата бутилка на Хораций?

ЕНЬО: Да, тъкмо ще му я занесеш. Впрочем, знаеш ли, че всички икономи на родата ти са се казвали Хораций през последните триста и нещо години?

ДЕСПИНА: И?

ЕНЬО: И са били неимоверно талантиливи с шльокавицата. Като се върнеш, той ще ти покаже няколко от скритите залежи. Дотогава ще са ти се измили ноктите, не се притеснявай.

ДЕСПИНА: Кой каза, че се притеснявам. Напротив, сега мога да опитам да се скрия...

ЕНЬО: При скритата шльокавица? Ако не са ти червени ноктите, не можеш да се скриеш, така ли? Това някаква семейна традиция ли е?

ДЕСПИНА: Ти знаеш ли как се крият слоновете в ягодовите поляни?

ЕНЬО: Защото очите им са червени? Така те се крият в черешовите градини, прекрасна моя бивша съпруго! А на теб са ти червени ноктите!

ДЕСПИНА: Прекрасни мой бивши съпруге, не зная как е в черешовите градини, но в ягодовите поляни се крият като си боядисат ноктите червени. Поне така твърдеше дядо ми и не даваше да си боядисвам ноктите. Ето, сега съм готова! (скрива лице в ръцете си)

ЕНЬО: Я ме погледни! Ти и за черешова градина си готова! Слушай, не искаш ли да останеш и да се крием засега тук, в Облаче, от каквото там искаш да се криеш?

Удобствата не са кой знае какви, но ти и така си си свикнала. Черешите за сладко има колкото ти душа сака, но може би ще се наложи да поискаме от Црънка още големи буркани. Ако искаш, ще боядисам каруцата в черно да ти напомня твоето средновековно транспортно средство, а ти можеш да избереш десена на чергилото. Какво мислиш?

ДЕСПИНА: Така да развалим твоето автентично средновековно транспортно средство? Да не остане нищо средновековно?

ЕНЬО: Осветлението ми е средновековно.

ДЕСПИНА: Може да се прокара електричество, видях по пътя стълбове.

ЕНЬО: Не бива. Така звездите слизат тук долу нощем. Ако прокараш електричество, ще избягат.

ДЕСПИНА: Звездите не могат да бягат.

ЕНЬО: Как да не могат? Виж наоколо.

ДЕСПИНА: Това са светулки.

ЕНЬО: А ти знаеш ли защо светят светулките?

ДЕСПИНА: Ами, светят си. С тях е по-весело.

ЕНЬО: *(пресяга се и взема светлинката на ОлдМак)* Когато бях малък, пак нямаше електричество, и аз налових един буркан светулки и ги занесох на дядо Андрей да ги сложи на прозореца, та да светне из цялото село. Той обаче ме накара да ги пусна. Светулките всичките са роднини, още от времето, когато не светели. Един ден един от тяхните момци обидил нещо годеницата си, и понеже бил твърдоглав, отказал да се извини. Тя се разплакала, отишла при другарките си и те решили всичките да се скрият, и да не се показват, докато момъкът не поправи грешката си. Отишли при една бабичка, която можела да омагьосва, и я помолили да им помогне. И тя ги превърнала в нощни пеперуди и направила така, че светлината да изгасне във фенерите. Да, ама момците не се дали лесно. Те помолили Луната да уговори звездите да им помогнат, и звездите слезли, по една във всяко фенерче. Оттогава момците търсят, а луната помни, и звездите помнят, и докато някой търси някого да му се извини, звездите винаги ще слизат.

ДЕСПИНА: Като гледам, наоколо ще е паднало голямо обиждане, ако се съди по фенерчетата. *(засмива се)*

ЕНЬО: Не, те тук се събират да вечерят и да побеседват за живота. *(усмихва се)*

ДЕСПИНА: Като в кръчмата на площада? Може, може... Всъщност, ако помислиш, сигурно трябва да има и светулки момиченца. *(взема светлинката от баба си)* Какво казваш, тези гендърни предрасъдъци си ги остави в килера. Този дядо Андрей казвал ли ти е какво става след като светулчето намери неговата светулка?

ЕНЬО: Не. Струва ми се, че имаш някаква идея... *(Жителите на селото се прегрупираат по семейни двойки.)*

ДЕСПИНА: Ами, второ, извиняват се, оженват се и отиват да правят малки светулчовци, иначе как ще има следващо поколение? *(светлинките две по две гаснат)*

ЕНЬО: Второ? А какво правят първо?

ДЕСПИНА: Как какво? Пускат на свобода звездичката си.

ЕНЬО: Тогава извинявай, ще се омъжиш ли за мен, този път наистина? *(духва неговата светлинка)*

ДЕСПИНА: Да! *(духва нейната светлинка)*

* Уилям Шекспир, „Хамлет“, Трето действие, Първа сцена, Превод от английски: Валери Петров, 1985

** Хораций, Послания, 1.11.

*** Уилям Шекспир, „Укротяване на опърничавата“, Четвърто действие, Първа сцена, Превод от английски: Валери Петров, 1997

**** Франсоа Вийон, „Балада за някогашните жени“, превод от френски Кирил Кадийски.